

KOLIKO JE USVAJANJE AMANDMANA NA USTAV DOPRINELO NAPRETKU U OSTVARENJU PRELAZNIH MERILA IZ **POGLAVLJA 23**

UDRUŽENJE JAVNIH TUŽILACA
I ZAMENIKA JAVNIH TUŽILACA
REPUBLIKE SRBIJE

Rad Udruženja javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca
podržava Švedska u okviru programa Beogradske otvorene škole
„Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“.

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

KOLIKO JE USVAJANJE AMANDMANA
NA USTAV DOPRINELO NAPRETKU U
OSTVARENJU PRELAZNIH MERILA IZ
POGLAVLJA 23

OBAVEZE REPUBLIKE SRBIJE IZ POGLAVLJA 23

Republika Srbija se obavezala da će u procesu evropskih integracija reformisati pravosuđe kako bi bilo u skladu sa evropskim vrednostima i standardima i kako bi građani Srbije imali pristup nezavisnom, nepristrasnom i efikasnom pravosudnom sistemu.

U procesu evropskih integracija Evropska komisija je ustanovila prelazna merila na osnovu kojih se meri napredak Republike Srbije u oblasti reforme pravosuđa. Udruženje tužilaca u ovom, trećem po redu izveštaju, analizira napredak ostvaren od objavljivanja prethodnog izveštaja u decembru 2021. godine. Iako je preduzet značajan broj aktivnosti one još uvek nisu značajno doprinele izmeni opšteg nalaza. Broj realizovanih merila je povećan, ali i dalje preostaje da 8 merila bude u potpunosti realizovano, a 2 su ostala neispunjena.

ANALIZA ISPUNJENOSTI PRELAZNIH MERILA

Od **13** prelaznih merila koja se odnose na ključne oblasti za reformu pravosuđa, u praksi do sad **ispunjeno tri prelazna merila**.

**DELIMIČNO JE ISPUNJENO 8 PRELAZNIH MERILA,
DOK 2 MERILA NISU ISPUNJENA**

PRELAZNO MERILO

Srbija usaglašava Ustavne odredbe u skladu sa evropskim standardima i preporukama Venecijanske komisije i na osnovu širokog i inkluzivnog postupka konsultacija, usvaja i primenjuje Zakon o organizaciji sudova, Zakon o sedištu i teritorijalnoj nadležnosti sudova i javnih tužilaštva, Zakon o sudijama, Zakon o javnom tužilaštvu, Zakon o Visokom savetu sudstva, Zakon o Državnom veću tužilaca i Zakon o Pravosudnoj akademiji.

**PRELAZNO MERILO JE ISPUNJENO U POGLEDU USTAVA,
ALI NE I U POGLEDU ZAKONA.**

PRELAZNO MERILO

Srbija uspostavlja pravedan i transparentan sistem vrednovanja za sudije i tužioce koji se prvi put biraju na funkciju, kao i za sudije koji se unapređuju u više instance na osnovu periodične i stručne procene učinka.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. U pogledu unapređenja kriterijuma vrednovanja rada sudija i tužilaca u skladu sa utvrđenim izazovima u primeni i evropskim standardima, nije ostvaren napredak u odnosu na prethodni izveštajni period

2. U pogledu unapređenja kriterijuma vrednovanja rada sudija i tužilaca u skladu sa utvrđenim izazovima u primeni i evropskim standardima, nije ostvaren napredak u odnosu na prethodni izveštajni period

PRELAZNO MERILO

Srbija pruža adekvatan administrativni kapacitet sudskim i tužilačkim savetima i obezbeđuje im sopstveni budžet. Postoji efikasan mehanizam koji omogućava Savetima da reaguju protiv političkog uplitanja i uspostavlja početnu praksu potpunog poštovanja sudskih odluka i suzdržavanja od javnih komentara o radu sudova od strane državnih službenika i političara.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. U proteklom periodu je u Savetima uspostavljen institut poverljivog savetnika, čija funkcija je u skladu sa GREKO preporukama. Ostaje da se vidi da li će u praksi ovaj institut dovesti do nekih promena.

2. Kapaciteti Administrativne kancelarije Državnog veća tužilaca nisu još uvek dovoljno unapređeni i nisu na nivou potrebno za efikasno obavljanje poslova koji su povereni Veću. Nedostaju osobe koje bi imale analitička znanja i mogla stručno da podrže rad DVT. Sličan nedostatak ima i VSS, što nije neuobičajen problem javne uprave u Srbiji.

3. Ustavnih amandmana iz 2022. godine nije predviđeno prenošenje pune budžetske autonomije Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca. U tački 111. Mišljenja Venecijanske komisije iz 2021. godine data je preporuka da se prilikom izmene teksta izrađenih amandmana predvidi i budžetska autonomija Visokog saveta sudstva i Državnog veća tužilaca, jer predstavlja bitan preduslov nezavisnosti i samostalnosti pravosuđa, međutim ove preporuke nisu prihvaćene.

4. Usvojeni Kodeksi Narodne skupštine i Vlade nisu sprečili komentarisanje sudskih postupaka.

PRELAZNO MERILO

U Republici Srbiji je uspostavljen koherentan pravni okvir za postupanje i korišćenje informaciono komunikacionih alata kojima se obezbeđuje slučajna raspodela predmeta u svim sudovima i tužilaštvima. Osim toga, u Srbiji je uspostavljen sistem nadzora slučajne raspodele predmeta u sudovima i javnim tužilaštvima od strane Visokog saveta sudstva i Državnog veća tužilaca.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. U sudovima je uspostavljena i moguća automatizovana dodela predmeta, ali nije uspostavljen nadzor nad sistemom slučajne raspodele od strane VSS.
2. U javnim tužilaštvima nije uspostavljena automatizovana dodela predmeta. Zakonom o javnom tužilaštvu je predviđena mogućnost da viši javni tužilac može da ovlasti nižeg javnog tužioca da postupa u predmetu drugog nižeg javnog tužioca ukoliko on ne može da postupa iz pravnih ili stvarnih razloga. Takođe, za automatizovu dodelu predmeta prema unapred utvrđenom algoritmu neophodno je postojanje automatskog sistema za upravljanje predmetima u svim javnim tužilaštvima, kao i metodologija odmeravanja težine predmeta. Algoritam bi morao da uzme u obzir i dežurstva koja postoje u javnim tužilaštvima.

PRELAZNO MERILO

U Republici Srbiji je uspostavljena potpuna odgovornost sudija uz mogućnost vođenja evidencije o korišćenju sistema prijave imovine kao efikasnog sredstva za otkrivanje neosnovanog bogaćenja, podizanje svesti i stroga primena pravila o sukobu interesa, promovisanja i kontrola pravila poštovanja etičkih kodeksa, izbegavanje zloupotrebe koncepta funkcionalnog imuniteta, obezbeđivanje redovne kontrole rada sudija i tužilaca od strane nezavisnog tela.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. Agencija za sprečavanje korupcije vodi evidenciju imovine svih funkcionera, uključujući i sudije, zamenike javnih tužilaca i javne tužioce, koji imaju obavezu da prijavljuju imovinu.
2. U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije Agencija za sprečavanje korupcije odlučuje o sukobu interesa, sudija i javnih tužilaca, ali i Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca imaju ulogu u ovoj oblasti pa je potrebno dodatno precizirati odredbe propisa.
3. Odredbama Akta o izmeni Ustava iz 2022. godine unapređene su odredbe kojima se garantuje funkcionalni imunitet nosilaca pravosudnih funkcija.

PRELAZNO MERILO

Srbija obezbeđuje efikasan disciplinski sistem sa svim garancijama pravičnog suđenja i pravom na osporavanje odluke i sankcija, kao i efikasnu primenu sankcija.

PRELAZNO MERILO NIJE ISPUNJENO

Novi propisi za uređenje disciplinske odgovornosti i disciplinskog postupka za sudije i javne tužioce biće doneti nakon usvajanja novog seta pravosudnih zakona usklađenih sa Ustavom. Očekuje se da izmene pravilnika o disciplinskom postupku i odgovornosti budu usvojeni tokom 2023. godine.

PRELAZNO MERILO

U Republici Srbiji je usvojen višegodišnji program rada Pravosudne akademije koji obuhvata i ljudske i finansijske resurse i dalji razvoj programa obuke. Srbija pruža održivo i dugoročno rešenje za finansiranje Pravosudne akademije, primenjuje mehanizam kontrole kvaliteta i redovno procenjuje uticaj obuke. U Republici Srbiji se potrebe za obukom procenjuju kao deo procene učinka rada sudija i tužilaca.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. Pravosudna akademija je usvojila višegodišnji program rada 2020-2025, a kojim su obuhvaćeni i ljudski i finansijski resursi, kao i dalji razvoj programa obuke.
2. Finansiranje Akademije nije u skladu sa potrebama sudija i javnih tužilaca za obukama, jer se budžet ne priprema u skladu sa analizom potreba.

PRELAZNO MERILO

Srbija sprovodi sveobuhvatnu procenu mreže sudova i tužilaštava sa fokusom na troškove i dodeljena sredstva, efikasnost, radno opterećenje i pristup pravdi pre nego što preduzme dalje korake u razvoju mreže sudova i tužilaštava.

PRELAZNO MERILO NIJE ISPUNJENO

U Srbiji ne postoji sveobuhvatna procena mreže sudova i tužilaštava sa fokusom na troškove i dodeljena sredstva, efikasnost, radno opterećenje i pristup pravdi pre nego što se preduzmu dalji koraci u razvoju mreže sudova i tužilaštava.

PRELAZNO MERILO

Srbija je usvojila i primenjuje strategiju ljudskih resursa za celokupan pravosudni sistem koji bi trebalo da doprinese merljivom unapređenju radnog opterećenja, efikasnosti i delotvornosti pravnog sistema.

PRELAZNO MERILO JE ISPUNJENO

Navedeno merilo je realizovano u praksi, iako su mnogi elementi Strategije ostali nepotpuni, tako da je u narednom periodu potrebno izmeriti efekte primene Strategije.

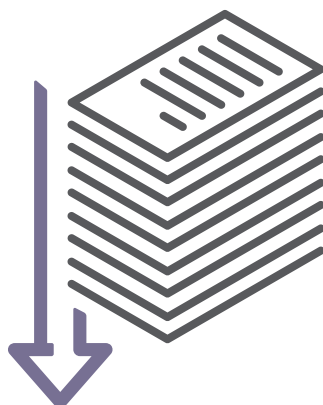
PRELAZNO MERILO

Srbija uspostavlja nacionalni program smanjenja broja predmeta, uključujući i promociju korišćenja alternativnog rešavanja sporova i uspostavljanje mehanizma za smanjenje broja starih predmeta.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. Vrhovni kasacioni sud je doneo novi Jedinstveni program rešavanja starih predmeta za period 2021-2025, koji je doveo do određenih pomaka, ali je potrebno nastaviti sa praćenjem rešavanja starih predmeta.
2. Iako su uvedeni javni izvršitelji, u Republici Srbiji poseban problem i dalje predstavlja veliki broj predmeta u izvršnom postupku.
3. Broj sprovedenih medijacija u poređenju sa nerešenim brojem parničnih sudskih postupaka je ispod 1%. To ukazuje da je neophodno dodatno promovisati korišćenje alternativnog rešavanja sporova. Preduslov za to bi bilo donošenje strateškog okvira za unapređenje medijacije.

PRELAZNO MERILO

Srbija je usvojila i primenjuje novi Zakon o izvršenju i obezbeđenju i uspostavlja početnu evidenciju odobrenja i pokretanja izvršnog postupka u građanskim i privrednim predmetima. Srbija prati sistem izvršenja i razvija dalje mere gde je to neophodno.

PRELAZNO MERILO JE ISPUNJENO

U Republici Srbiji je izmenjen Zakon o izvršenju i obezbeđenju i uspostavljena početna evidencija odobrenja i pokretanja izvršnog postupka u građanskim i privrednim predmetima. Međutim, neophodno je preduzeti i dodatne mere u cilju unapređenja postojećeg sistema. Kao kontinuiranu aktivnost trebalo bi redovno pratiti potrebe izmene i dopune Zakona i podzakonskih akata, kao i kontrolisati funkcionisanje sistema od strane Komore javnih izvršitelja i Ministarstva pravde. Praćenje primene e-aukcije i e-elektronske table trebalo bi da se odvija kontinuirano od strane Ministarstva pravde.

PRELAZNO MERILO

Srbija razvija i uvodi koherentan sistem e-pravosuđa koji omogućava automatizovanu razmenu informacija preko sudskog sistema i tužilaštva, elektronsko dodeljivanje predmeta i razvoj i korišćenje statistike (u skladu sa smernicama CEPEJ-a) da bi se omogućilo praćenje prosečnog trajanja sudskih postupaka. U Srbiji se sprovodi adekvatna obuka za korisnike sistema.

PRELAZNO MERILO JE DELIMIČNO ISPUNJENO

1. Postoji nekoliko IKT sistema u pravosuđu koji nisu međusobno povezani, ali su preduzeti koraci kako bi se obezbedila komunikacija između tih sistema.
2. Ne organizuju se odgovorajuće obuke za zaposlene.

PRELAZNO MERILO

Srbija omogućava unapređenje dosledne primene sudske prakse i obezbeđuje jednostavan pristup sudskoj praksi svih sudova putem elektronske baze podataka i objavljivanja sudskih odluka u razumnom roku.

PRELAZNO MERILO JE ISPUNJENO

Ovo merilo je realizovano u prethodnom periodu, ali je potrebno nastaviti sa daljim popunjavanjem baze i povezivanjem sa praksom Evropskog suda za ljudska prava.

